

**LIETUVOS BANKO
TEISĖS IR LICENCIJAVIMO DEPARTAMENTO
DIREKTORIUS**

**SPRENDIMAS
DĖL X. X. IR ADB „GJENSIDIGE“ GINČO NAGRINĖJIMO**

2025-01-21 Nr. 429-9
Vilnius

Lietuvos bankas gavo X. X. (toliau – pareiškėjas) kreipimąsi, kuriuo prašoma išnagrinėti tarp pareiškėjo ir ADB „Gjensidige“ (toliau – draudikas) kilusį ginčą.

N u s t a t y t a:

Pareiškėjas ir draudikas sudarė kasko draudimo sutartį (draudimo liudijimo Nr. (duomenys neskelbtini)) (toliau – draudimo sutartis), kuria Transporto priemonių draudimo taisyklių Nr. 049¹ (toliau – Taisyklės) pagrindu nuo 2023 m. rugsėjo 5 d. iki 2024 m. rugsėjo 4 d. buvo apdrausti pareiškėjo turtiniai interesai, susiję su automobiliu „Nissan Leaf“ (valst. Nr. (duomenys neskelbtini)) (toliau – automobilis).

2024 m. liepos 18 d. pareiškėjas draudikui pranešė apie tą pačią dieną įvykusį eismo įvykį (toliau – įvykis): „Važiuojant atbuline eiga užvažiuota ant šalia kelio buvusio akmens. Nuvažiavus nuo akmens pastebėtas įlenktas baterijos korpusas ir bandant antrą kartą pajudėti, automobilis nebevažiavo.“

2024 m. liepos 25 d. automobilių remonto įmonė UAB „Autremas“ pateikė draudikui atliktos automobilio apžiūros nuotraukas, dokumentus ir 2024 m. liepos 19 d. automobilio techninės apžiūros defektų aktą, kuriame konstatuota: „Pažeista dugno el. baterija“.

2024 m. liepos 29 d. draudiko atstovas, nedalyvaujant pareiškėjui, atliko įvykio vietos apžiūrą. Įvykio vietą nuspręsta apžiūrėti atsižvelgiant į nurodytas įvykio aplinkybes, siekiant įvertinti, su kokiais objektais kontaktavo automobilis.

2024 m. rugsėjo 9 d. draudiko atstovas atliko papildomą įvykio vietos apžiūrą, dalyvaujant pareiškėjui, užfiksavo akmenų, su kuriais galimai kontaktavo automobilis, matmenis.

Įvertinus surinktus duomenis, draudikui kilo abejonių, ar eismo įvykis įvyko pareiškėjo nurodytomis aplinkybėmis, todėl draudikas kreipėsi į nepriklausomą ekspertą dėl įvykio aplinkybių ištyrimo.

2024 m. spalio 9 d. draudikas priėmė sprendimą įvykį pripažinti nedraudžiamuoju. Draudikas rėmėsi 2024 m. spalio 8 d. UAB „Impulsana“ eksperto (duomenys neskelbtini)² parengtoje išvadoje Nr. MV 2024-66 (toliau – Eksperto išvada Nr. 1) konstatuotomis aplinkybėmis, kad automobilio aukštos įtampos baterija turėjo esminių trukumų iki įvykio, o tokia automobilio apgadinių apimtis, kaip yra užfiksuota, negalėjo susidaryti pareiškėjo nurodytomis įvykio aplinkybėmis.

Pareiškėjas nesutiko su draudiko sprendimu ir kreipėsi į Lietuvos banką, prašydamas išnagrinėti kilusį ginčą. Pareiškėjas teigė, kad draudikas nepagrįstai padarė prielaidą, kad automobilis galėjo būti apgadintas kitomis, nei jo nurodytos, aplinkybėmis. Atsižvelgdamas į tai, pareiškėjas prašė įpareigoti draudiką išmokėti dėl įvykio kilusią žalą atlyginančią draudimo išmoką.

Lietuvos bankas gavo draudiko atsiliepimą, kuriame jis pažymėjo, kad žalos administravimo metu surinkti duomenys patvirtina, jog įvykis įvyko kitomis aplinkybėmis, nei nurodė pareiškėjas. Draudikas, atsižvelgdamas į Eksperto išvadoje Nr. 1 pateiktą įvykio

¹ Transporto priemonių draudimo sąlygos, galiojanti redakcija nuo 2016 m. kovo 1 d., ir Bendrosios draudimo sąlygos, galiojanti redakcija nuo 2021 m. gegužės 11 d.

² Kuris, draudiko pateiktais duomenimis, yra technikos mokslų daktaras, įrašytas į teismo ekspertų sąrašą.

aplinkybių vertinimą, taip pat į Taisyklių nuostatas, susijusias su klaidinančios, suklastotos informacijos teikimu, prašė pareiškėjo reikalavimą atmesti kaip nepagrįstą.

K o n s t a t u o j a m a:

Vadovaujantis Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23 patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 44 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiškumo ir bendradarbiavimo principų. Vartotojas ir finansų rinkos dalyvis privalo įrodyti tas aplinkybes, kuriomis remiasi kaip savo reikalavimų arba atsikirtimų pagrindu, išskyrus atvejus, kai remiamasi aplinkybėmis, kurių nereikia įrodinėti. Nagrinėdamas ginčą Lietuvos bankas atlieka ginčo šalių pateiktų įrodymų vertinimą ir jo pagrindu priima sprendimą.

Atsižvelgiant į šalių pateiktus dokumentus ir paaiškinimus, darytina išvada, kad ginčas kilo dėl draudiko sprendimo nemokėti draudimo išmokos, atlyginančios su įvykiu susijusią žalą.

Siekiant išspręsti tarp šalių kilusį ginčą, būtina įvertinti administruojant žalą nustatytas įvykio aplinkybes ir nustatyti, ar pagal draudimo sutartį draudikas pagrįstai atsisakė išmokėti su įvykiu susijusią draudimo išmoką.

Vertinant ginčo šalių paaiškinimus, atkreiptinas dėmesys į Lietuvos Respublikos civilinio kodekso nuostatas. Pagal Civilinio kodekso 6.987 straipsnį, draudimo sutartimi viena šalis (draudikas) įsipareigoja už sutartyje nustatytą draudimo įmoką (premiją) sumokėti kitai šaliai (draudėjui) arba trečiajam asmeniui, kurio naudai sudaryta sutartis, įstatyme ar draudimo sutartyje nustatytą draudimo išmoką, apskaičiuotą įstatyme ar draudimo sutartyje nustatyta tvarka, jeigu įvyksta įstatyme ar draudimo sutartyje nustatytas draudžiamasis įvykis.

Pažymėtina, kad šalių sudaryta draudimo sutartis yra savanoriška, todėl draudikas, vadovaudamasis Civilinio kodekso 6.156 straipsnio 1 dalies nuostatomis, tokio pobūdžio sutartyse gali savo nuožiūra pasiūlyti sąlygas, susijusias su teikiamos draudimo apsaugos apimtimi. Nuo pasirinktos draudimo apsaugos priklauso draudikui mokamo atlyginimo už prisiimtus įsipareigojimus, t. y. draudimo įmokos, dydis. Kasacinio teismo praktikoje yra nurodyta, kad draudimo sutartimi draudimo objektui teikiama draudimo apsauga nėra absoliuti – draudikas, prisiimdamas draudimo riziką, nustato draudimo sutartimi suteikiamos draudimo apsaugos ribas³.

Atkreiptinas dėmesys, kad pareiškėjas, sudarydamas draudimo sutartį, siekė apsaugoti savo turtinius interesus, o draudikas įsipareigojo pareiškėjui išmokėti draudimo išmoką įvykus draudžiamajam įvykiui. Galiojantys teisės aktai leidžia draudikui nustatyti prisiimamos draudimo rizikos ir teikiamos draudimo apsaugos ribas – atvejus, kada mokama ir kaip apskaičiuojama draudimo išmoka. Nagrinėjamu atveju pareiškėjo ir draudiko sutartis buvo sudaryta pagal Taisykles, kurios yra neatskiriama draudimo sutarties dalis.

Draudimo liudijime nurodyta, kad taikoma „visų rizikų“ draudimo apsauga. Taisyklių 4.1 papunktyje įtvirtinta, kad draudžiamuoju įvykiu yra laikomas apdraustos transporto priemonės sugadinimas ar sunaikinimas dėl bet kokių draudimo sutarties galiojimo laikotarpiu atsitikusių staigių ir nenumatytų įvykių arba vagystės.

Taisyklių 5 punkto, kuriame aptariamos nedraudžiamųjų įvykių sąlygos, 5.6 papunktyje nustatyta, kad draudikas nemoka draudimo išmokos, „<...> jei transporto priemonės savininkas, valdytojas, Jūs ar naudos gavėjas suklastojo duomenis apie kelių eismo įvykį, jo padarinius ar kitais būdais siekė neteisėtai gauti draudimo išmoką.“ Taisyklių 6.8 papunkčio, kuriame nurodomi atvejai, kai draudikas atleidžiamas nuo draudimo išmokos mokėjimo, 6.8.2 papunktyje įtvirtinta, kad draudikas nemoka draudimo išmokos, jei „reikalavimas ją mokėti remiasi apgaule, t. y. jei Draudėjas, su juo susiję asmenys, apdraustasis ar naudos gavėjas bandė suklaidinti Draudiką klastodamas faktus, pateikdamas neteisingus duomenis, neteisėtai padidindamas nuostolio sumą“.

Draudikas, siekdamas pagrįsti, jog ginčui aktuali situacija atitinka Taisyklių 5.6 ir 6.8.2 papunkčių sąlygas, nurodo nustatęs, kad automobilio baterija turi esminį trūkumą, kurių atsiradimas nėra niekaip susijęs su aptariamu įvykiu. Be to, pagal draudiko organizuoto tyrimo duomenis, įvykis įvyko kitomis, nei teigia pareiškėjas, aplinkybėmis. Dėl šios priežasties

³ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2012 m. kovo 13 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-91/2012.

draudikas mano, kad, vadovaudamasis šalių sudarytos draudimo sutarties nuostatomis, pagrįstai atsisakė mokėti draudimo išmoką.

Draudimo sutartinių teisinių santykių srityje suformuotoje kasacinio teismo praktikoje pabrėžiama, kad skiriamasis draudiko veiklos požymis yra tai, jog jo veikla susijusi su tam tikra rizika, t. y. draudėjas moka draudimo įmokas, o draudikas rizikuoja, nes jis perima iš draudėjo riziką – nuostolių atsiradimo tikimybę ir tam tikro jų dydžio galimybę⁴. Lietuvos Aukščiausiasis Teismas yra ne kartą pažymėjęs, kad draudimo sutartis yra fiduciarinė, t. y. grindžiama jos šalių didžiausio tarpusavio pasitikėjimo principu (lot. *uberrimae fidei*), dėl to draudimo sutarties šalys privalo būti viena kitai absoliučiai atviros ir atskleisti viena kitai visą informaciją, kuri gali būti reikšminga šiai sutarčiai sudaryti bei jos sąlygoms nustatyti ir vykdyti⁵.

Lietuvos Respublikos draudimo įstatymo 98 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad draudikas neturi teisės išmokėti draudimo išmoką ar atsisakyti ją išmokėti, neįsitikinęs, kad draudžiamasis įvykis buvo. Draudimo įstatymo 98 straipsnio 2 dalyje įtvirtinta, kad draudikas privalo ištirti draudžiamąjį įvykio faktui, pasekmėms ir draudimo išmokos dydžiui nustatyti reikšmingas aplinkybes ir kad draudimo išmoka turi būti išmokėta per 30 dienų nuo minėtoms aplinkybėms nustatyti reikšmingos informacijos gavimo. Draudėjas draudikui privalo pateikti visą turimą informaciją, kuri yra reikšminga draudžiamąjį įvykio aplinkybėms, pasekmėms ir draudimo išmokos dydžiui nustatyti (Draudimo įstatymo 98 straipsnio 1 dalis).

Iš pateiktų duomenų matyti, kad draudikas, siekdamas pagrįsti teiginį, jog ginčui aktuali situacija atitinka Taisyklių 5.6 ir 6.8.2 papunkčiuose nurodytas sąlygas, dėl kurių draudimo išmoka negali būti mokama, vadovaujasi įmonės UAB „Impulsana“ nepriklausomo eksperto (duomenys neskelbtini) parengtomis Eksperto išvada Nr. 1 ir Eksperto išvada Nr. 2 (kuria draudikas papildomai pateikė ginčo nagrinėjimo metu).

Draudikas, užsakydamas Eksperto išvadą Nr. 1, eksperto prašė atsakyti į šiuos klausimus: „1. Koks automobilio „Nissan Leaf“, valst. Nr. (duomenys neskelbtini), kėbulo detalių apgadinimų susidarymo mechanizmas? Ar užfiksuoti šio automobilio kėbulo apgadinimai galėjo susidaryti jo valdytojo nurodytomis aplinkybėmis?; 2. Ar automobilio „Nissan Leaf“, valst. Nr. (duomenys neskelbtini), aukštos įtampos baterija turi trūkumų ir šie trūkumai atsirado dėl 2024-07-18 eismo įvykio?“

Pažymėtina, kad eksperto tyrimo metu buvo nagrinėjami ir vertinami šie duomenys: pareiškėjo nurodyta informacija apie įvykio, kurio metu turėjo būti apgadintas tiriamasis automobilis, aplinkybes; automobilio techninės apžiūros defektų akte nurodyta informacija apie automobilio remontuojamas detales; automobilio išorinių apgadinimų nuotraukos; eksperto atliktos automobilio apžiūros metu ir automobilį pakėlus keltuvu užfiksuota informacija apie automobilio sugadinimus, informacija apie įvykio vietą.

Eksperto išvadoje Nr. 1 pažymėti šie tyrimo metu identifikuoti automobilio išoriniai sugadinimai: 1) užpakalinio bamperio apvalkalo apatinė vidurinė dalis subraižyta dėl kontaktų su lokaliais atsikišančiais elementais, buvusiais apie 25 cm aukštyje nuo atraminio paviršiaus; 2) subraižyta ir įlenkta aukštos įtampos baterijos rėmo apatinė dalis, esanti prieš automobilio užpakalinės ašies balkį; 3) įmuštas užpakalinės ašies balkio apatinis kraštas, orientuotas link automobilio galo – dėl kontakto su žema kliūtimi, turėjusia kietą paviršių, automobiliui važiuojant atbulam; 4) kontakto su objektu, kurio paviršius plokščias, pėdsakai, susiformavę ant užpakalinės ašies balkio paviršiaus, orientuoto link automobilio priekio, taip pat ir ant šio balkio viduje įrengto užpakalinės pakabos stabilizatoriaus.

Eksperto išvadoje Nr. 1 nurodyta, kad įvykio vietos nuotraukose užfiksuotų akmenų, su kuriais, pareiškėjo teigimu, įvyko automobilio kontaktas, sukėlęs žalą, išorinis paviršius yra daugiau glotnus, be lokalių aštrių atsikišimų. Todėl, eksperto teigimu, negalima pagrįsti, kad vien kontaktuojant su vienu arba su dviem aikštelėje gulėjusiais akmenimis buvo subraižytas automobilio užpakalinio bamperio apvalkalo apatinis paviršius (kaip minėta, pagal apgadinimų pobūdį pažeistas išsikišusių, aštrių objektų). Įvertinus akmenų geometrinę formą ir pareiškėjo nurodytą automobilio judėjimo kryptį, yra neįtikėtina, kad kontakto pėdsakai ant užpakalinės ašies balkio ir užpakalinės pakabos stabilizatoriaus susidarė dėl kontakto su nurodytais akmenimis.

Eksperto išvadoje Nr. 1 pažymėta, kad, vadovaujantis nustatytais automobilio baterijos

⁴ Lietuvos Aukščiausiojo teismo 2003 m. lapkričio 5 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-1029/2003.

⁵ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2001 m. birželio 7 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-7-397/2001; 2008 m. lapkričio 17 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-518/2008; kt.

rėmo apatinės dalies sugadinimų požymiais bei išvadoje detalizuotu automobilio apačioje esančių elementų išsidėstymu, darytina išvada, kad daugybinių intensyvių įbrėžimų, susiformavusių ant baterijos rėmo apatinio paviršiaus, dominuojanti kryptis – nuo automobilio priekio link jo galo ir daugiau lygiagrečiai automobilio išilginės simetrijos plokštumai, todėl smūginio poveikiu šia kryptimi ir iš apačios paaiškinamas šių įbrėžimų ir baterijos rėmo dugno deformacijos susidarymas, t. y. dominuojantys baterijos rėmo sugadinimai susiformavo automobiliui judant pirmyn (o ne atbuline eiga, kaip nurodo pareiškėjas) bei jo apatine dalimi (kur yra pažeistas baterijos rėmo dugnas) kontaktuojant su žema kliūtimi – masyviu objektu (pavyzdžiui, dėže, betono luitu ar kt.), kurio viršutinė dalis buvo daugiau plokščia.

Atkreiptinas dėmesys, kad, pranešdamas apie įvykį draudikui, pareiškėjas nurodė, kad automobilis, važiuodamas atbuline eiga, užvažiavo ant šalia kelio buvusio akmens. Eksperto išvadoje Nr. 1 nustatyta, kad esminiai automobilio aukštos įtampos baterijos rėmo pažeidimai susiformavo, kai pirmyn (o ne atbuline eiga, kaip nurodo pareiškėjas) judėdamas automobilis šio rėmo apačia kliudė ant atraminio paviršiaus gulėjusį objektą arba kliudė atraminiame paviršiuje įtvirtintą išsikišantį elementą. Eksperto išvadoje Nr. 1 pabrėžiama, kad, pagal defektų susidarymo mechanizmą, pirmyn judėjęs automobilis buvo sustojęs ir po to pajudėjo atgal, todėl daroma išvada, kad toks automobilio apgadinimų mastas, kaip yra užfiksuota, negalėjo susidaryti pareiškėjo nurodytomis aplinkybėmis.

Be kita ko, ekspertas, remdamasis remonto įmonės UAB „Autremas“ pateiktais duomenimis apie po įvykio užfiksuotus automobilio aukštos įtampos baterijos parametrus, nustatė, kad automobilio baterijos atskirų celių įtampų skirtumas yra 56 mV, baterijai esant neapkrautos būklės, ir 389 mV, baterijai esant apkrautos būklės. Automobilio aukštos įtampos baterijos techninė būklė laikytina techniškai tvarkinga, jei baterijos atskirų celių įtampų skirtumas neviršija 30 mV – esant baterijai apkrautos būklės (pavyzdžiui, važiuojant automobiliu). Nustatytas ženklus tiriamojo automobilio aukštos baterijos atskirų celių įtampų skirtumas (389 mV), esant baterijai apkrautos būklės (daugiau kaip 10 kartų viršijantis normą), techniniu požiūriu paaiškinamas baterijos „degradavimu“, kuris susiformuoja netinkamai eksploatuojant bateriją (pavyzdžiui, dažnai ją kraunant greito pakrovimo elektros stotelėse).

Draudiko ekspertas papildomai paaiškino, kad „užfiksuoti išorės sugadinimai neturi įtakos aukštos įtampos baterijai ir jos susidėvimui (degradavimui), kadangi aukštos įtampos baterijos celės yra išdėstytos korpuso viduje šonuose išilgine kryptimi, o apgadinimai lokalizuojami per vidurį, kur baterijos celių nėra.“

Įvertinęs šiuos ekspertinius paaiškinimus, draudikas padarė išvadą, kad automobilio aukštos įtampos baterija turėjo esminių trūkumų, tačiau šie trūkumai atsirado ne dėl įvykio. Taigi, draudikas specialių žinių turinčio asmens išvadamis pagrindė, kad esminis transporto priemonės trūkumas, t. y. aukštos įtampos baterijos gedimas, buvo nulemtas netinkamo baterijos eksploatavimo, o ne 2024 m. liepos 18 d. įvykio.

Draudikas taip pat nurodė, kad pareiškėjas, teikdamas neteisingą informaciją, be pagrindo siekė gauti žalos atlyginimą už susidėvėjusią aukštos įtampos automobilio bateriją.

Iš Lietuvos bankui pateiktų duomenų nustatyta, kad, pranešdamas apie įvykį draudikui, pareiškėjas nurodė, kad, įvykus įvykiui, automobilis nebevažiavo. Draudikas atsiliepime pažymėjo, kad po įvykio, t. y. 2024 m. liepos 24 d. atliktos apžiūros metu, užfiksuota automobilio rida buvo 134 449 km, o 2024 m. rugsėjo 30 d. atliktos apžiūros metu automobilio rida jau buvo 138 701 km. Taigi, po 2024 m. liepos 24 d. apžiūros automobilis papildomai nuvažiavo daugiau kaip 4 000 km. Atsižvelgiant į šias aplinkybes, sutiktina su draudiku, kad pareiškėjo nurodyta aplinkybė dėl po įvykio nebevažiavusio automobilio prieštarauja surinktiems objektyviems duomenims.

Pareiškėjas draudikui ir Lietuvos bankui taip pat pateikė „eismo įvykio atkūrimo fotonuotraukas“ – 2024 m. spalio 10 d. nuotraukų lentelę (toliau – nuotraukų lentelė). Nuotraukų lentelėje pateikiama tokia išvada: „Automobilio apgadinimai atitinka su apžiūrimu objektu (akmeniu). Pažeidimai padaryti judant automobiliui atbula. Apgadinimu kryptis iš galo link priekinės automobilio dalies. Apžiūros metu nebuvo galimybės nustatyti apgadinimų laiko ir vietos. Apžiūros metu nustatyta, kad apgadinimai nėra seni, nes pažeistas metalas nepaveiktas korozijos.“ Pareiškėjas paaiškino, kad pats padedamas specialisto parengė minėtą dokumentą, tačiau specialisto rekvizitų nenurodė (nors draudikas žalos administravimo metu jų teiravosi).

Draudikas, siekdamas įvertinti nuotraukų lentelėje nurodytų duomenų bei išvados pagrįstumą, pakartotinai kreipėsi į įmonės UAB „Impulsana“ nepriklausomą ekspertą, prašydamas atlikti papildomą tyrimą.

Lietuvos bankui draudikas pateikė 2025 m. sausio 17 d. eksperto (duomenys neskelbtini) išvadą Nr. MV 2025-05 (toliau – Eksperto išvada Nr. 2), kurioje eksperto buvo prašoma atsakyti į klausimą „1. Ar techniniu požiūriu yra pagrįsti automobilio „NISSAN LEAF“, valst. Nr. (duomenys neskelbtini), savininko teiginiai, pateikti faile „Foto lentelė“?“ Tyrimo metu buvo vertinami nuotraukų lentelės duomenys, užfiksuoti pareiškėjui atlikus „natūrinį bandymą su automobiliu“.

Eksperto vertinimu, nuotraukų lentelėje nepagrįstai nurodoma, kad automobilio užpakalinio bamperio apvalkalo pažeidimai susidarė dėl kontakto su nurodyto akmenis briaunomis: tokio pobūdžio įbrėžimai, esantys ne prie pat šio apvalkalo apatinio krašto, galėjo susiformuoti dėl kontaktų su lokaliais atsikišančiais elementais (pvz., nulaužtų medžio šakų galais, aštriais lokaliais atsikišimais ir pan.), bet ne su akmenis briaunomis.

Nuotraukų lentelėje, komentuojant vieną iš nuotraukų, taip pat buvo nurodyta: „Šita žymė ant galinio balkio atsirado po eismo įvykio norint išimti po dugnu įstrigusį akmenį, buvo atremta medinė atrama, kuri įtrūkusi padarė žymę. Balkis nebuvo sugadintas, tik liko žymė. Pavalius su skuduru, žymės nebeliko. Matosi, kad žymė atsirado dėl kontakto su minkštu paviršiumi, dažai nepažeisti, žymių sugadinimų ant baterijos korpuso nebūtų padariusi.“

Ekspertas nurodė, kad kai buvo rengiama Eksperto išvada Nr. 1, pareiškėjas nebuvo nurodęs aplinkybių, jog po automobilio dugnu buvo kišama medinė atrama, po eismo įvykio norint išimti įstrigusį akmenį. Eksperto nuomone, norint išimti po dugnu įstrigusį akmenį, reikėjo pakišti atramas iš abiejų automobilio šonų po jo slenksčiais, prieš tai pakėlus kiekvieną automobilio šoną su keltuvu. Todėl pareiškėjo paaiškinimas, kad medinė atrama buvo pakišta po automobilio dugno vidurine dalimi (arba po galinės ašies balkiu), vertintinas kaip nelogiškas ir nepagrįstas.

Ekspertas, komentuodamas nuotraukų lentelės nuotraukas, kuriose matyti akmuo po automobilio dugnu, nurodė, kad automobiliu važiuojant atbulam būtų neįmanoma, kad nurodytas akmuo patektų po automobilio dugnu ties baterijos rėmu, nepadarant pastebimų sugadinimų užpakalinės ašies balkiui. Šio balkio apačia yra vos aukščiau 155 mm nuo atraminio paviršiaus, o sprendžiant iš nuotraukų lentelėje užfiksuotų duomenų, akmenis mažiausias aukštis yra 250 mm.

Eksperto išvadoje Nr. 2 pažymima, kad, automobiliui važiuojant atbulomis, akmuo turėjo palįsti po automobilio dugnu ties jo baterijos rėmo dugnu, iš karto už jo skersinio. Pažymėtina, kad šis skersinis 2024 m. liepos 18 d. įvykio metu nebuvo pažeistas ir jis yra išsidėstęs pastebimai žemiau nei baterijos rėmo dugnas ties jo pažeidimu. Techniniu požiūriu negalima patvirtinti, kad, automobiliui važiuojant atbulomis, galėjo likti nepažeisti žemiau esantys dugno skersinis ir užpakalinės ašies balkis.

Eksperto išvadoje Nr. 2 taip pat vertinama, kad po automobilio dugnu palindusio akmenis viršaus aukštis buvo apie 30 cm, o minimalus šio akmenis aukštis yra apie 25 cm. Aikštelės, kurioje atbulai judėjęs automobilis buvo tariamai užvažiuavęs ant nurodyto akmenis, atraminis paviršius yra daugiau lygus ir suplaktas. Todėl negalima patvirtinti, kad minėtų dydžių akmuo palindo po automobilio dugnu, nepadarydamas pažeidimų ant baterijos rėmo skersinio ir ant užpakalinės ašies balkio, kurių apatiniai taškai yra pastebimai žemiau pažeisto baterijos rėmo dugno.

Vertindamas nuotraukų lentelės duomenis (nuotraukas su komentarais) dėl galimos automobilio padėties tariamai „užvažiuavęs“ ant akmenis, ekspertas pažymėjo, kad šie duomenys techniniu požiūriu yra neįtikėtini: automobilis „natūrinio bandymo“ metu turėjo būti pakeltas su keltuvu ir po jo dugnu buvo pakištas akmuo.

Eksperto vertinimu, techniniu požiūriu negalima pagrįsti nuotraukų lentelėje komentuojamų ant akmenis užfiksuotų pėdsakų ir metalo liekanų, tariamai įrodančių, kad automobilis įvykio metu buvo užvažiuavęs ant šio akmenis, nes tyrimui pateiktose nuotraukose, padarytose po eismo įvykio, nuotraukų lentelėje užfiksuotų pėdsakų akmenis paviršiuje nėra. Eksperto nuomone, šie pėdsakai susiformavo po automobiliu pakišant akmenį „natūriniam“ bandymui atlikti, nes techniniu požiūriu neįtikėtina, kad praėjus beveik trimis mėnesiams po eismo įvykio metalo dalys išliko nepaveiktos korozijos.

Eksperto išvadoje Nr. 2 konstatuojama, kad nuotraukų lentelėje nurodyti teiginiai, jog „Automobilio apgadinimai atitinka su apžiūrimu objektu (akmeniu)“ ir „Pažeidimai padaryti judant automobiliui atbula. Apgadinimu kryptis iš galo link priekinės automobilio dalies“, gali būti vertintini kaip tikėtini, tačiau tik pareiškėjo atlikto „natūrinio“ bandymo, kurio fragmentai užfiksuoti nuotraukų lentelėje, atžvilgiu. Eksperto įsitikinimu, labiau pagrįstas yra automobilio sugadinimų susidarymo mechanizmas, detalizuotas Eksperto išvadoje Nr. 1. Eksperto išvadoje

Nr. 2 laikomasi pozicijos, kad, kaip ir nurodyta Eksperto išvadoje Nr. 1, automobilio kėbulo ir aukštos įtampos baterijos rėmo sugadinimai susidarė ne pareiškėjo nurodytomis aplinkybėmis.

Taigi, draudikas specialių žinių turinčių asmenų išvadamis pagrindė aplinkybes, kad automobilio baterijos gedimas kilo ne pareiškėjo nurodytomis aplinkybėmis, be to, pareiškėjo nurodytos aplinkybės apie įvykį prieštarauja surinktiems objektyviems duomenims.

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo suformuotoje teisės aiškinimo ir taikymo praktikoje konstatuojama, kad konkretūs faktiniai duomenys, gauti ekspertinio tyrimo metu, gali būti atmesti kaip įrodymai, jei manoma, kad jie nepagrįsti, nepatikimi ar turi kitokių trūkumų. Kritiškai vertinti eksperto išvadą ar jos dalį galima tada, kai ekspertizės turinys prieštaringas, išvados neišplaukia iš tyrimo eigos, išvada pateikta neatlikus tyrimo arba jis atliktas neišsamiai ir kitais panašiais atvejais, kai kyla pagrįstų abejonų dėl ekspertinio tyrimo eigos ir rezultatų. Eksperto išvada pripažįstama pakankamu įrodymu, jeigu šios išvados duomenys yra nuoseklūs ir išsamūs, taip pat jei eksperto išvada neprieštarauja faktiniams duomenims, gautiems iš tos pačios rūšies ar skirtingų įrodinėjimo priemonių. Eksperto išvada laikoma pagrįsta, jeigu, įvertinus ginčo šalių pateiktą įrodymų visumą, eksperto išvados duomenys leidžia daryti pagrįstą išvadą apie įrodinėjamų faktinių aplinkybių buvimą ar nebuvimą.

Įvertinus draudiko pasitelkto eksperto išvadas bei kitus duomenis, pagrindo nesivadovauti eksperto išvadamis nenustatyta. Kaip minėta, pareiškėjas savo įvykio versiją grindė savo paaiškinimais bei nuotraukų lentele. Nors pareiškėjas teigė, kad nuotraukų lentelė sudaryta padedant specialių žinių turinčiam asmeniui, objektyvių duomenų dėl šio specialisto tapatybės, kompetencijos, indėlio rengiant minėtą įrodymą nėra pateikta.

Pažymėtina, kad, pasirašydamas ar kitaip patvirtindamas savo išvadas, specialių žinių turintis asmuo prisiima atsakomybę už pateiktas išvadas. Šiuo atveju, pareiškėjui nenurodžius minėto specialisto, o šiam nepatvirtinus nuotraukų lentelės išvadų, taip pat esant prieštaravimų kvalifikuoto eksperto, kurio tapatybė žinoma, išvadoms, nėra pagrindo vadovautis nuotraukų lentele.

Pažymėtina, jog civilinėje teisėje faktų įrodomumo problema spręstina remiantis tikimybių pusiausvyros principu, t. y. faktas gali būti pripažintas įrodytu, jei šalies, kuri juo remiasi, pateikti įrodymai leidžia daryti labiau tikėtiną išvadą, kad jis yra, nei kad jo nėra. Kompleksiškai įvertinus pateiktus duomenis, sutiktina su draudiko išvada, kad įvykis kilo kitomis aplinkybėmis, nei draudikui nurodė pareiškėjas.

Kaip minėta, draudikas sprendimą nemokėti draudimo išmokos grindė tuo, kad ginčo situacija atitiko Taisyklių 5.6 papunkčio sąlygas (pareiškėjas suklastojo duomenis apie įvykį ir jo padarinius ar kitais būdais siekė neteisėtai gauti draudimo išmoką) ir 6.8.2 papunkčio sąlygas (reikalavimas mokėti draudimo išmoką remiasi apgaule, t. y. pareiškėjas bandė suklaidinti draudiką klastodamas faktus, pateikdamas neteisingus duomenis).

Kaip minėta, pareiškėjas automobilio baterijos gedimą siejo su įvykiu, tačiau draudikas nustatė, kad gedimas buvo nulemtas ne įvykiu (jo metu padarytų apgadinimų), tačiau netinkamo automobilio naudojimo iki įvykio nulemtų automobilio trūkumų. Nors pareiškėjas teigė, kad automobilis buvo apgadintas, atbuline eiga užvažiuavus ant akmenų, draudiko pasitelktas ekspertas nustatė, jog vien akmenys negalėjo padaryti nustatytų išorinių automobilio apgadinimų, kurie padaryti iš pradžių judant pirmyn, o tuomet atgal.

Pareiškėjas teigė, kad po įvykio automobilis nebevažiavo, nors fiksuoti ridos duomenys rodo, kad automobilis po ridos fiksavimo po įvykio nuvažiavo apie 4 000 km atstumą. Be to, siekdamas pagrįsti, kad automobilis buvo sugadintas būtent jo nurodytoje vietoje užvažiuavus ant akmenų, pareiškėjas pateikė jo darytas nuotraukas, kuriose, eksperto vertinimu, parodomas iš esmės surežisuotas vaizdas, neatitinkantis įvykio aplinkybių bei faktinių automobilio apgadinimų. Ekspertas nustatė, kad pareiškėjo pateiktos nuotraukos galėjo būti padarytos, automobilį keltuvu pakėlus ir po jo dugnu padėjus akmenį. Toks įvykio aplinkybių surežisavimas, kuriant iškraipytas faktines aplinkybes esą patvirtinantį įrodymą, kartu teikiant neteisingą informaciją apie įvykį, laikytinas draudiko klaidinimu, siekiant gauti draudimo išmoką.

Atsižvelgiant į minėtas aplinkybes, įvertinus Lietuvos bankui ginčo šalių nurodytą aplinkybių ir pateiktą įrodymų visumą, darytina išvada, kad draudikas pagrįstai, remdamasis Taisyklių 5.6 ir 6.8.2 papunkčiuose nustatytais sąlygomis, atsisakė pareiškėjui išmokėti draudimo išmoką, todėl pareiškėjo reikalavimas dėl įvykio išmokėti draudimo išmoką yra atmestinas kaip nepagrįstas.

Remdamasis tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasis Lietuvos Respublikos vartotojų teisių

apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.3 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

Atmesti pareiškėjo X. X. reikalavimą.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl tapataus ginčo dalyko kreiptis į teismą įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio sprendimo apskundimu. Ginčo šalys turi pareigą pranešti Lietuvos bankui, jeigu viena iš ginčo šalių pareiškia ieškinį bendrosios kompetencijos teismui prašydama nagrinėti tapatų ginčą iš esmės.

Direktorius

Arūnas Raišutis